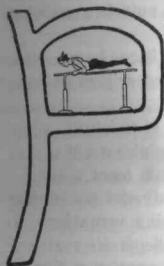

BORISOV:

Obisk pri samotarju.

redlanske počitnice sem na povabilo obiskal svojega nekdanjega učitelja, ki živi v pokoju na Dolenjskem. Po dolgih letih sva se namreč sešla na potovanju, in takrat mi je rekel, da moram o prvi priliki priti k njemu na kmete. Sicer tako veseli starček, ki je skoro vse življenje prebil v mestu, se je na stare dni popolnoma odtegnil mestnemu hrupu ter se privadil samotarskemu življenju.

Čul sem o tem že v mestu, zato me je zanimal starček in bil sem prav vesel njegovega povabila. Slišal sem že prej, da se je posvetil naravi in da se počuti srečnega v svojem položaju. Bral sem tudi v časopisju o njegovih uspehih na polju vrtnarstva, čebelarstva in drugih panogah gospodarstva.

Moj učitelj je bil jako razumen gospodar: varčen, previden ter priden kot čebelica. To se je poznalo na vsem njegovem delovanju in življenju. V šoli nam je med drugim zlasti pogosto priporočal zdržnost opojnih pijač. Če smo na izletu šli v gostilnico pit kavo, je pil tudi on kavo ali mleko. S tem nam je dajal sam najlepši zgled.

O počitnicah ga ni bilo nikdar doma. Navadno je ves svobodni čas porabil za potovanja. O tujih krajih, narodih, njihovih šegah in lastnostih nam je vedel več povedati kot najboljša knjiga, ker je sam vse to videl na svoje oči.

V svoji mladosti je marsikatero goro podjarmil, a na stara leta je to vedno bolj opuščal, ker mu telesne moči niso več dovoljevale takih naporov. Če bi naš gospod učitelj ne bil imel takega veselja do potovanja, bi mu bili ljudje gotovo nadelo ime skopuha; iz povedanega je vsak razvidel, da je hranil in varčeval iz popolnoma lepih nagibov.

Vkljub temu, da je naš gospod učitelj pustil mnogo denarja na svojih potovanjih, je vendar z varčnostjo prihranil toliko vsoto, da je kupil na stara leta na Dolenjskem lepo domačijo, ki jo je uredil čisto po svoje. Tam, kjer je stala prej napol podrta kmetiška kočica, si je sezidal prijazno

pritlično hišico. Stare jablane, rastoče okrog hiše, je dal novi gospodar posekati. Bile so že popolnoma onemogle in so komaj donašale še obresti od tega, kar so s svojo senco škodovale travi in zemlji. Le eno drevo, rastoče prav pred hišo, je še pustil. To pa največ zaradi blagodejne sence.

Ne bom pozabil onega lepega jutra, ko sem izstopil na postaji N., odkoder sem imel do domačije svojega učitelja še kake pol ure hodá. Pot je držala skoro ves čas malo navkreber skozi prijazen smrekov gozdiček. Iz grmov so se vsekrižem oglašali ptički, pozdravljajoči mlado jutro. Prijeten hlad je vel iz jarka, kjer je šumljal potoček. Tako prijetno mi je bilo pri srcu, ko sem po dolgem času zopet užival lepoto prirode, ki je v mestu ne poznamo. Spomnil sem se besed učiteljevih, da v mestu ni pomladi. Takrat sem sklenil, da se v letih, ko bom potreben počitka, preselim po zgledu svojega učitelja na kmete.

Prišedši iz gozdiča, sem že iz daljave zagledal hišico, kamor sem bil namenjen. Dobrih deset minut — in že sem stal pred prijazno hišico. Dobrovoljni starček mi je že prihajal naproti.

Čudil sem se, da je imel starček tako dobro oko in si je izbral ta lepi kotichek naše zemlje za svoje bivališče. Nikoli in nikjer nisem čul o tem kraju kaj posebnega, in vendar je skrival toliko prirodnih lepote v sebi.

Prijazno me je sprejel ljubeznivi starček in me odvedel po svojem vrtu. Kaj je tu v kratkem času naredila neutrudljiva roka vrtnarjeva, to je bilo res čudo. Iz zapuščenega travnika je nastal najlepši ali vsaj najljubeznivejši vrt, kar sem jih kdaj videl. Ves vrt je bil ograjen z žičnato ograjo, na notranji strani pa je bila še ograja iz žive meje. Ta meja je bila res živa. Iz nje so se oglašali vsekrižem ptički, ki so tu notri gnezdili in gotovo uživali mir, kakršnega bi ne bili našli nikjer. Tu jih ni nihče motil v njihovem delovanju in življenju. Starček se je celo ogibal ograje, da bi ne motil nedolžnih živalc, največjih dobrotnic sadnih vrtov.

Vrt je bil razdeljen na več delov. V enem delu je rasla zelenjava, vmes so bile nasajene cvetice. Povsod ob potih pa so stala prelepa pritlična drevesa. V par letih je gospodar vse to sam vzgojil. En del vrta pa je bil odločen skoro samo za cvetice in lepotično drevje. Tu notri v tem rajskem zatišju je stal velikanski čebelnjak, obdan od mnogih manjših čebelnjačkov. Vse je kazalo najlepši red in delo po dobro premišljenem načrtu. Pred čebelnjakom je stala utica, preprežena na vseh straneh z vinsko trto.

»Tu je kot v raj«, sem rekel starčku. »Gotovo se počutite srečni v teh razmerah in v tem kraju.« —

»Nikoli in nikjer v življenju tako, moj mladi prijatelj,« mi je odgovoril. »V tej utici prebijem večino časa ter uživam mir in srečo, kakršne bi drugod ne našel izlepa. Tu premišljam svoje življenje, ki se mi zdi kot kratek sen. Komaj sem začel živeti, se že nagiba h koncu. Zatopljen v tajnosti prirode, ki jih opazujem v tem svojem malem kraljestvu, mi po bliskovo poteka čas. Prve čase se mi je zdelo dolgočasno to življenje, in

želel sem si zopet mestnega hrupa in veselih družb. A preden sem se odločil, da spet izprememim način svojega življenja, so se mi že odprli viri tajnosti prirode; in nisem se mogel več ločiti od tod. Ko sem dokončal zidavo hiše in uredil vrt, sem imel takoj toliko prijetnega opravila, da so mi postali dnevi še prekratki. Celo zima, ko nimam zunaj opravila, mi mine jako hitro. Ob večerih delam načrte, kako bom v novem letu uredil svoje gospodarstvo in prebiram knjige, za kar imam poleti premalo časa.«

Sedeča v utici, mi je starček pripovedoval še to in ono iz svojega izkušenj bogatega življenja. Prišla je njegova sestra, ki mu je gospodinjila po smrti žene in nama prinesla sadja in pijače, ki jo je pripravljala sam iz sadnih sokov.

V blagodejni senci v utici ob prijaznem šumenju čebel pa je bilo v resnici prijetno počivati. Od tu sem šele natančno opazoval, kako je imel starček lepo urejeno čebelarstvo. Čebelnjak je imel tri dele, in v vsakem je bila posebna vrsta panjev. Najlepši je bil srednji del z velikimi novimi panji, ki so iz njih šumele čebele posebno močno. En stranski del čebelnjaka je bil založen z navadnimi panji, ki so pa imeli na skončnicah jako zanimive slike, kakršne se dandanes dobe morda le še v oddaljenih gorskih krajih. Ko je hodil o počitnicah po kmetih, je pazilo njegovo oko na vse zanimivosti, in tako si je sčasoma nabral to lepo zbirko. V teh slikah je bilo upodobljeno mišljenje našega preprostega ljudstva v prejšnjih dobah. Vse to pa je bilo tu lepo urejeno. Ena vrsta je predstavljala življenje na kmetih, različna opravila in navade ob raznih svečanih prilikah, druga vrsta je imela živo upodobljene razvade ljudstva, zlasti gizdavost žensk. V novi vrsti so bili razni svetniki. Od svetega Jurija, ki prebada grozovitega zmaja, do slabotnega Davida, ki je premagal mogočnega in ošabnega Goljata. Prav v gorenji vrsti pa so bile slike iz življenja čebelarjev v raznih letnih dobah. Tu si videl tudi dečka, ki je bežal pred hudimi muhami, hoteč jih dražiti ali celo poseči v panj po med. V srednjem delu čebelnjaka so stali mogočni novi panji, nenavadne visokosti. Na teh sem opazil imena starčkovih otrok in ime njegove žene. Te panje je tudi imenoval po svojih dragih. Rekel mi je, da se pri tem vedno spominja svojcev.

Šla sva pogledat tudi v čebelnjak. Tu notri je bilo kot v prijazni sobici. Na sredi je stala miza, poleg nje klop. Vse lesene stene pa so bile v podobah. Tu so bili mnogi naši imenitni in učeni možje, a tudi velikani učenosti drugih narodov. Lepe pokrajinske slike in razglednice so bile kot okrasek k drugim podobam. V sobah starček ni imel toliko prostora za slike, zato jih je obesil sem.

Poleg oči pa je uživalo tudi uho. Ob prijetnem šumenju čebel bi bil človek najrajši zasnival.

Iz čebelnjaka me je odvedel starček v drugi del vrta, ležečega za hišo. Tam je bil prostor, ograjen od vseh strani z omrežjem. Tu notri so imeli svoje domovanje kuretnina, zajci in golobi, ki so imeli drugače

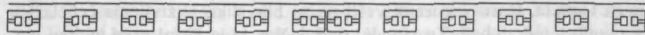
svoje stanovališče pod streho, a so se zaradi hrane radi pridružili kuret-nini. Vse mi je razkazal starček in slednjič opomnil: »Ali ni to čudno, da se star človek, ki je marsikaj videl v svojem življenju, na stara leta za-teče v samoto k narodi — uživati njena čuda. Meni je tako, kot bi se na novo rodil in tako srečnega se počutim v tej samoti in v teh razmerah. Kakor otrok se zdim sam sebi. Vse drugo je zame minulo, ostal mi je le ta košček zemlje in moje živalce. Celo otroci so morali od mene za svo-jimi poklici.« —

Slednjič me je vodil starček po sobah, kjer je vladal isti red kot v vsem njegovem gospodarstvu. Poleg drugega je stal tukaj tudi klavir, ki je krajšal samotarju dolge večerne ure.

Zahajajoče solnce je s poslednjimi žarki zlatilo lepo pokrajino, ko sem odhajal. Starček je šel z menoj do glavne ceste, kjer sva si segla v roke — poslednjič.

Umril je med vojno na svojem posestvu ...

Sin pokojnikov mi je pozneje kazal lepo oporoko svojega očeta. Med drugim je stalo v tem poslednjem sporočilu tudi to: »Mnogo vam ne mo-rem zapustiti, otroci moji, a ta dom, ki ga vam izročam, naj vam bo svet. Ostane naj vaša skupna last, da boste imeli kam pribežati, če se vam bo zdela tujina premrzla. Do svoje smrti naj oskrbuje moja sestra ta košček zemlje, pozneje si boste vedeli že sami urediti. Ta dom naj bo vaše pribe-žališče in shajališče v prostih dneh. Poleg tega je tudi neizčrpen zaklad, ki je pokazal sedaj v vojnem času svojo veljavo. Skoro vse, kar sem ra-bil v tem času za svoje telesne potrebščine, mi je dajal ta mali košček zemlje. Spominja pa naj vas ta kotiček tudi moje ljubezni, ki vam je ho-tela preskrbeti vsaj gorko gnezdece za slučaj velike sile!«

Zemlja.

*Zemljica predraga naša,
vse premalo spoštovana,
tvojo ceno, zlato vrednost
ljudstvo danes že spoznava.*

*In to ljudstvo, ki iz tebe
črpa zemeljske zaklade,
večjo moč in spoštovanje
najde v času dobe mlade —*

*v času, ko v poslednje srce
božja misel se razširi:
„V potu svojega obraza
obdeluj jo, ne v prepiri!“*

Borisov.

